

TOSAMA

DOMŽALE
3
25. 10. 90
61230

JUGOSLAVIJA
8140
JUGOSLAVIJA

JUBILEJNA 300. ŠTEVILKA

25 LET

KNJIŽNICA DOMŽALE
Ljubljanska 58
61230 DOMŽALE

PRVI UREDNIŠKI ODBOR TOSAME ŠT. 10 · OKTOBER 1990 · LETO XXV · Izhaja od oktobra 1965

PRVI UREDNIŠKI ODBOR IZ LETA 1965

300 številčk TOSAME

Ko je pred 25-letji zagledala luč sveta prva številka TOSAME, si njeni kreatorji verjetno še predstavljali niso, kako zelo se bo ta mali časopis ukoreninil in postal nekaj samo po sebi umevnega v življenju TOSAME kot podjetja. Če prelistamo tristo do sedaj izdanih številčk, si zlahka prikličemo pred oči utrip petindvajsetih let. Dogodki, ki bi se sicer izgubili v pozabo, bodo ostali večno zabeleženi. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je naš časopis svojevrstna oblika beleženja Tosamine zgodovine. Pri tem je skozi 300 številčk sodelovalo lepo število prizadevnih Tosamovcev, ki jim ni bilo vseeno, kako se bodo poznejši rodovi spominjali preteklih let... in se trudili, da je časopis Tosama postajal – kot staro vino – iz leta v leto boljši. Vesela sem, da sem ena izmed njih.

□ Marjana Lubinič

HUMOR

SREČA V NESREČI

Nataša: »Kje imaš moža?«

Polonca: »V bolnico so ga odpeljali.«

Nataša: »Kaj pa mu je?«

Polonca: »V zid se je zaletel.«

Nataša: »Ubogi Pepi! In kaj je z avtom?«

Polonca: Vse je v redu, na srečo je bil brez njega.«

Šef poučuje praktikanta: »Rad pripoudeujem dovtipe. Ne smete se glasno smejati, ker se to ne spodobi. Ako pa se boste samo smehljali, potem bom mislil, da se mi posmehujete. Če pa boste ostali resni, vas bom imel za bedaka. Ravnajte se po tem!«

»Pijem, da bi utopil svojo žalost.«
»Pa ti to kaj pomaga?«
»Ne, izgleda, da zna moja žalost plavati.«

»Mama ali naj nesem pismo v poštni nabiralnik?«

»Za vraga, otrok, zunaj lije, da bi nihče niti psa ne poslal iz hiše.

Naj gre oče!«

KAJ SODIJO OTROCI O STARŠIH

Ljubezen otroka do staršev se takole menjava:

Ko mu je devet let: Moji starši so čudoviti. Oni znajo in vedo vse.

Ko mu je šestnajst let: Moji starši ne vedo toliko, kolikor sem mislil, nasploh veliko reči ne poznajo.

Ko mu je devetnajst let: Moji starši, vedno trdijo, da imajo prav. Vendar imam vedno le jaz prav.

Ko mu je dvaindvajset let: Moji starši ne razumejo mladine. Zares nimajo nobenih zvez z novo generacijo.

Ko mu je trideset let: Mislim, da so imeli moji starši včasih prav.

Ko mu je petdeset let: Moji starši so znali in vedeli vse. Zares to sta bila čudovita človeka.

ŽENITVENI OGLAS

Moški srednjih let primerne velikosti čedne zunanosti lepega vedenja v dobri službi in z visoko plačo z udobnim stanovanjem in lastnim prevoznim sredstvom želi spoznati dekle srednjih let čedne in primerne zunanosti, ki ima nekaj premoženja zaradi združitve ljubezni in materialnih dobrin.

Poroka ni izključena.

Ponudbe s sliko dostavljajte na naslov našega lista pod šifro »UGODNA PRILOŽNOST«.

Legenda:

1. nekaj čez šestdeset,
2. meter štirideset,
3. totalno plešast, ponoči lahko brez zob,
4. pretepa se samo na gasilskih veseljih bivšega ljubljanskega okraja, katere obišče prav vse in je zaradi svojih srednjih let navadno tepen,
5. trenutno ni zaposlen, zna pa žicati,
6. sedaj stanuje na sosedovem kozolecu, hodi pa najraje peš, ker nima denarja za vlak ali avtobus,
7. ki ne sme biti starejša od 25 let,
8. vsaj podobna kakšni poznani filmski zvezdi,
9. lastno hišo, vikend na morju, lastni avto (ne fičo), in vsaj dva milijona starih (ne novih) dinarjev v banki.

Dva reveža hodita po pokopališču. Ustavita se pred razkošno grobnico nekoga bogataša in eden reče: »Vidiš, to ti je življenje!«

»Milan, imaš mogoče tisoč din za posodit?«

»Ne toliko ravno nimam, posodim ti petsto din.«

»Prav, potem si mi še petsto din dolžan!«

Kupec zahteva sladkor, prodajalec pa vzame s police zavitek z napisom »Popper«.

»Pa, to je poper, vidim napis!«

»Oprostite, toda to je sladkor.

»???!!!«

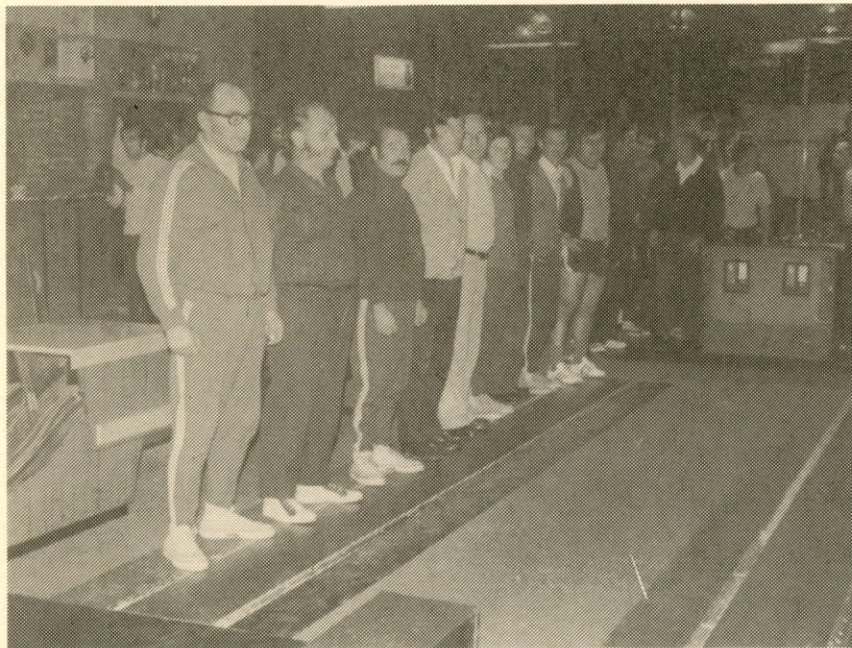
»Napis poper je samo zaradi mravelj.«

Takole je Tosama skrbela, da ste se tudi razvedrili.

V januarški številki TOSAME iz leta 1966 zasledimo kratko notico, da so »naši kegljači pričeli«. 14. 12. 1965 je bil ustanovljen odbor kegljaškega krožka, ki ga je vodil pobudnik Jurij Vulkan. Danes se spominja:

»Do otvoritve kegljišča pri Repovžu je bilo v Domžalah enostezno kegljišče v restavraciji Pri pošti. Jaz sam sem kegljal že leta 1951 v kegljaškem klubu Domža-

zornosti, ker se nismo hoteli blamirati. Konkurenca je bila večinoma huda, nekatera podjetja so imela celo državne reprezentante, npr. Tekstilindus Kranj,

Kegljaška vrsta v letu '76

le. Spominjam se, da smo leta 1963 oblikovali ekipo za sindikalno tekmovanje. Takrat je bila zelo močna Papirnica pa Induplati, tudi Mlinostroj je imel ekipo. Mi smo stvar preveč zlahka vzeli in spoznali, da so za dobro kegljanje potrebni treningi. Če hočeš biti pa dober kegljač, potem potrebuješ vsaj dve do tri leta treninga. Ideja o organiziranem krožku se je začela resneje oblikovati leta 1964. Prizadeval sem si, da bi v Tosami na ta način popestril družabno življenje. Prvih kegljačev se še dobro spominjam – Janez in Štefan Rozman, Ivan Cerar, pa kasneje Vlado Petkovič, Janez Babnik, Slavko Bajec, Kramberger, Berto, Franc Rožič.

Želeli smo privabiti tudi ženske, za tekme bi rabili vsaj štiri. Leta 1972 so se pričele Tekstiliade. Spravljene imam biltene vseh Tekstiliad. Mi smo tekmovali skoraj vsa leta – redkokdaj se na regijski Tekstiliadi nismo uvrstili. Tem tekmam smo z leti posvečali vse več po-

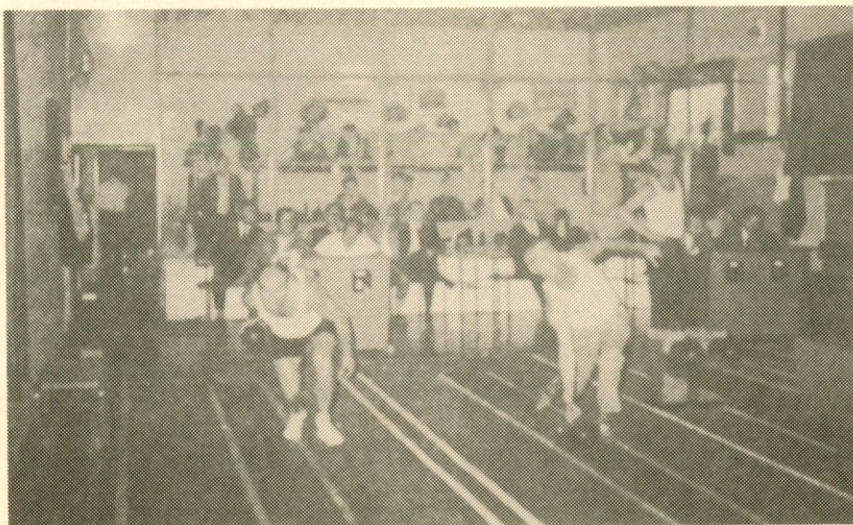
25 LET KEGLJAČEV

v skupni uvrstitvi zasedli prvo mesto s 4580 keglji in tako za 100 kegljev premagali litijsko Predilnico in za 120 kegljev tretji Svilanit. Prvi večji uspehi so prišli torej v 70-ih letih, kot vodilna ekipa, ki se je pojavila na vseh tekmovanjih pa so nastopali Kramberger, Capuder, Hafner in jaz. V letu 1973 smo premagali tudi ekipo Kegljaškega kluba Domžale. Ta tradicija dolga leta ni zamrla, naši kegljači so postali vodilni v občini, vedno med najboljšimi, medtem, ko so prejšnje močne ekipe razpadle.

Prvo članstvo je bilo kar številno. Kar 35 nas je bilo, v par letih se je obdržalo 16 – 18 kegljačev, ki smo redno trenirali. Skupaj smo preživeli čudovite trenutke. V času kegljaškega razcveta je bilo tudi kegljišče v Domžalah pri Repovžu ves čas zasedeno, marsikdaj smo trenirali ob nedeljah. Kegljal sem vsega skupaj 31 let, saj sem športnik že od mladih nog – še pred vojno sem bil pri Sokolih in Slovenskih fantih. Udeležil sem se celo atletskega tekmovanja v Celju, kjer kot samouk seveda nisem kaj prida dosegel – skakal sem s palico, ki sem jo držal narobe – pa vendar me šport spremlja celo življenje. Spoznal sem, da se človek ne more lotiti kar vsega po vrsti – v mladostni zagnanosti sem metal kopje, kroglo, skakal s palico, igral odbojko – ampak se moraš lotiti le ene stvari, pa te temeljito. Kegljanju sem posvetil velik del življenja. Ko danes slišim o uspehih tosamovskih kegljačev, sem ponosen, ker sem udeležen pri njihovem uspehu. Veliko ur sem prebil na kegljišču in ni mi žal.

Tekstina Ajdovščina. Vendar so bile (in so še) naše uvrstitve lepe. Leta 1973 smo

□ Marjana Lubinič

Jure Vulkan v elementu

Mačja družčina

Berto se spominja tistih davnih začetkov, ko se je nekaj najbolj »zagrizenih« ljubiteljev planin in pristne planinske družčine odločilo, da ustanovijo MAČJO DRUŠČINO.

Mnogo se je že dogodilo od takrat, a oni se še vedno »držijo skupaj«, a le v nekoliko spremenjeni sestavi, saj so medtem nekateri že pomrli ali kako drugače zapustili njihovo družčino. A še

vedno jih je od 8 do 11. Kmalu bodo le upokojenci med njimi, a nič zato, važna je volja, smeh in optimizem. »Veš«, je rekel Berto, »to je družčina posebne vrste ljudi!« In to mu čisto verjamem.

Pri izbiri članov so sila zahtevni, tako, da »poskusno dobo« malokdo prenese. Morda zdržijo kako leto, potem pa, navsvidenje »mačkoni«, nam ni več do vaše družbe!

»Mi pa bomo zdržali, dokler bomo lahko nosili ruzake!«

Želimo jim še veliko mačjih poedin, dobre volje, polne nahrbtnike in zdravja!«

□ SREČNO!!!!!!

1967 – Ne verjemite, da so se res spravili nad mačka!

1971 – Vsak sprejem novega člana je treba pošteno proslaviti!

Smeh ni greh

Eden od naših sedanjih direktorjev je zjutraj nekoliko zakasnil. Pred vhomom v tovarno ga zadrži vratar. Bil je nov in direktorja ni poznal. »Kako se pišete?« ga je vprašal. Direktor mu pove in se zanima, kaj je. »Veste, direktor je naročil, da moramo zapisati vsakogar, ki zamudi«, mu je razložil vratar. (Menda je bil isti vratar, kot v podobnem dogodku).

Našo uslužbenko je zadržalo delo, tako da se je šele okrog tretje ure odpravila iz tovarne.

Pri vhodu jo je ustavil vratar.

»Kam pa?« jo je vprašal.

»Domov! Kaj pa je?« je zanimalo uslužbenko, čeprav je že slutila v čem je stvar.

»Ja, zakaj pa že greste domov? Veste, zapisati vas moram,« je bil vratar vedno bolj siten.

»Pa menda niste ob dveh zapisali vseh, ki so šli iz tovarne,« se mu je nejevolno nasmejala uslužbenka.

Vratar je nekaj časa resno gledal namuzano sobesednico, potem pa je potihoma zamrmral:

»A ja!« Do tistega hipa je bil namreč prepričan, da je nemogoče, da bi nekdo v tovarni zdržal več kot osem ur in da se očitno hoče izmuzniti delu kakšna iz druge izmene.

Z velikim odkritjem torej ni bilo nič.

(Mimogrede: tega vratarja ni več pri nas).

Sešli sta se slučajno dve ženski. Kar mimogrede je imela ena od njih v zobeh svojega moža.

»Neznosen je! Pomislite gospa: po kosilu se mi kar oblečen uleže na divan...«

Druga jo tolaži:

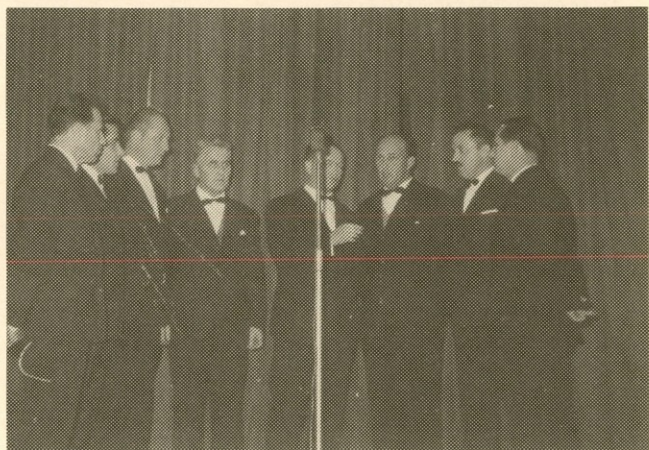
»To pa vendar ni nič takega. Veste, moj mož ima povsem isto nava-do.«

»Že, že«, pripomni prva, »toda vi verjetno ne veste, da je moj mož dimnikar!«

BRSKAMO PO FOTOARHIVU

1972 – Gasilske desetine ob otvoritvi mikalnice

Pojó lepo, pojó glasno... – Kdaj je že to bilo?

1971 – Sankaško tekmovanje v Krašnji. Na sliki zmagovalci!

1974 – Poglejte jih, fante! Vsi, razen enega, so še danes naši

1968 – Praznovanje 29. novembra smo združili z jubileji

1975 – Izlet v muzej

Oj, mladost ti moja!

V decemberski številki iz leta 1965 preberemo, da smo proslavili 29. november. S programom so nastopili mladinci: Elica Župec, Marija Udovč, Helena Vollmayer, Vanda Juhant, Marica Prosenec in Tone Arnuš. Za ta program so porabili mnogo prostih ur in kot piše poročevalec, so sprva imeli kar precejšnjo tremo, ki pa je iz točke v točko upadala. Uspelo jim je prebiti led in ogreti tudi sprva mračno publiko. To je bil prvi tovrstni nastop tosamovskih mladincev, nikakor pa ne zadnji. Močna in dobro organizirana mladinska organizacija je kolektivu pripravila marsikatero prijetno urico, pa tudi sami so si znali popestriti mladost s srečanji, izleti in drugimi zanimivimi doživetji.

Kakšne spomine pa imajo na tiste dni danes?

Vanda Domitrovič (prej Juhant) pravi, da lepe! »Mladina v tistih časih je bila zelo aktivna. Imeli smo številne krožke. Sestajali smo se v jedilnici, stari seveda, tam kjer je sedaj nabava ali pisarna TRS. Samo po sebi umevno je bilo, da smo pripravljali programe ob različnih slovesnostih – 8. marcu, 29. novembru. Pripravljali smo recitacije, kratke igre, skeče, glasbeni program. Med sabo smo bili prijatelji. Danes je mladina čisto drugačna kot takrat. Vsak gleda le nase in lastno zabavo, za skupno sodelovanje jim ni več. Mislim, da nas

je nižji standard bolj povezoval. Veliko lepih ur in doživetij se spominjam. Na primer proslave, na kateri sva imeli pevsko točko s Heleno Mohar, s katero sva veliko skupaj peli. Bila sem zelo prehlajena, skoraj brez glasu. Peli sva pesem Počiva jezero..., ki je precej težka. K sreči sem pela alt in nekako mi je uspelo, da sva pesem lepo odpeli. Ko pa je bilo pesmi konec, je bilo konec tudi z mojim glasom. Popolnoma ob njega sem bila. Zabavna so bila tudi srečanja s senožeškimi mladinci. Mnoge prijateljske vezi so se izoblikovale. Spominjam se predsednika senožeške mladine, zelo prijetnega fanta, za katerega smo dva dni po našem srečanju izvedeli, da se je smrtno ponesrečil. Zelo nam je bilo hudo.

Drugače pa so spomini na tista leta prijetni. Veliko imam fotografij, ki jih večkrat vzamem v roke in obujam spomine.

Helena Mohar (takrat Vollmayer) se smeje: »Mnogo lepih spominov je. Seveda smo se tudi skregali, pa nikoli tako, da se ne bi potem spet pobotali. Z veseljem smo delali. Ne vem, zakaj. Ali je bil med nami kdo, ki nas je še posebej spodbujal, ali pa smo bili vsi zagnani. Najbrž bo to slednje.

Kako skrbno smo krasili tovarno ob praznikih! Pletli vence, delali napise, pripravljali nastope. Takrat je bilo delo mladine v tovarni čutiti. Starejši so nam to tudi potrjevali, kar nam je dajalo še večji polet. Čutili smo, da nekaj pomenimo. Danes se mladina ne jemlje resno. Nimajo idej. Včasih bi najraje stopila mednje in jih spodbudila, jim povedala,

kako je treba. Nepozaben je zame izlet na Štajersko, ki smo ga organizirali skupaj z mladinci iz Senožeč. Koliko nas je bilo! Imeli pa smo se tako lušno!

Velikokrat se spominim na ta izlet in na direktorja Senožeč, ki je bil tako prijeten in se vživel v družbo, kot bi bil eden izmed nas.«

Marica Krasnik (takrat Prosenec) je bila v letu 1965 izvoljena v odbor mladinske organizacije. »Takrat smo bili mladinci zelo aktivni. Za 29. november 1965 smo organizirali prvi nastop z recitacijami in pevkimi točkami. Sodelavci so nastop lepo sprejeli, zato smo kasneje pripravili še več nastopov. Imeli smo veliko voljo, med seboj smo se razumeli in tudi precej veliko nas je bilo. Bili so

Se še spomnite?

drugi časi, vse je potekalo bolj umirjeno, današnji tempo življenja pa mladini ne dopušča ne časa ne volje za večjo aktivnost. Na takratno delo v mladinski organizaciji imam samo lepe spomine.«

Eli Vrenjak (takrat Župec) se prav tako spominja mladinskih akcij. Ker je od nekdaj rada pela, je rada nastopala na proslavah. Zapoje tudi še danes, predvsem ob priložnostih, ko se zbere skupaj cela družina.

Kot tosamovska mladinka se je nekajkrat udeležila tudi prijetnih izletov. Do danes so ji ostali v spominu. Zakaj? Morda zato, ker takrat ni bilo toliko možnosti za zabavo kot danes in so zato takratna doživetja ostala bolj v spominu.

□ Marjana Lubinič

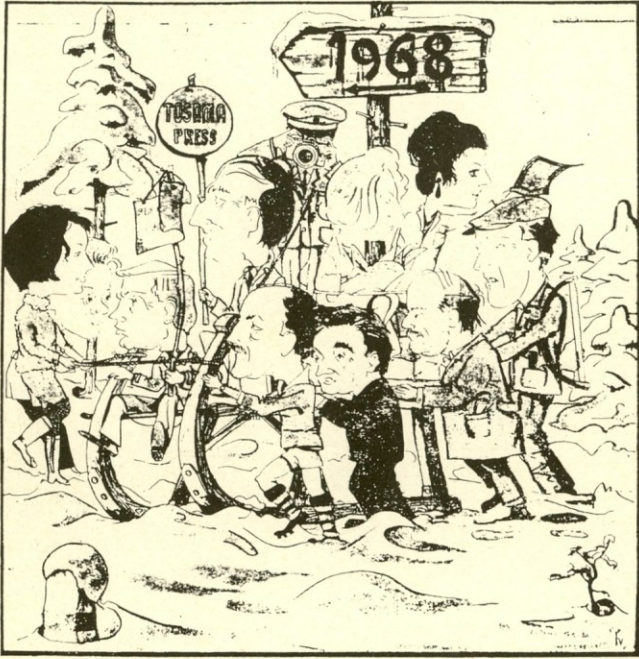

Strelci 1970 – »Zmaga, čista kot solza« – tak je bil naslov članka o športnem dvoboju med tovarno Ivo Lola Ribar iz Karlovca in TOSAMO. Pomerili so se v streljanju, kegljanju in nogometu

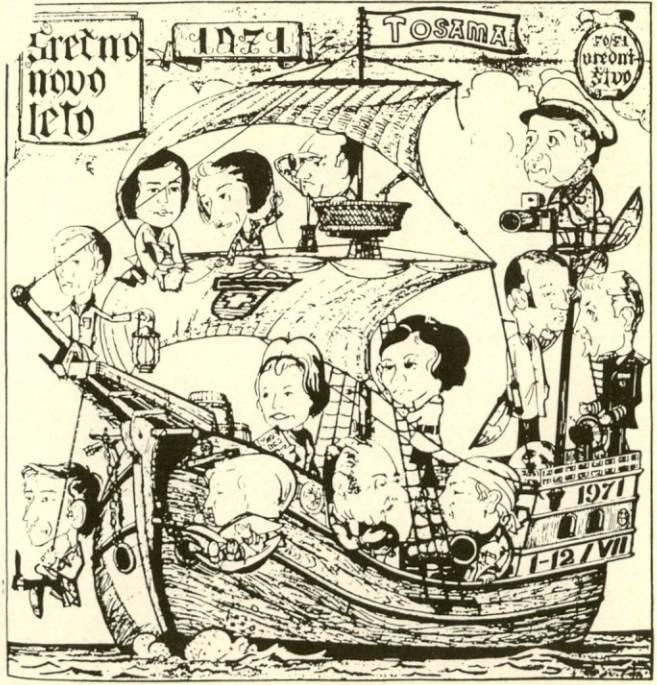
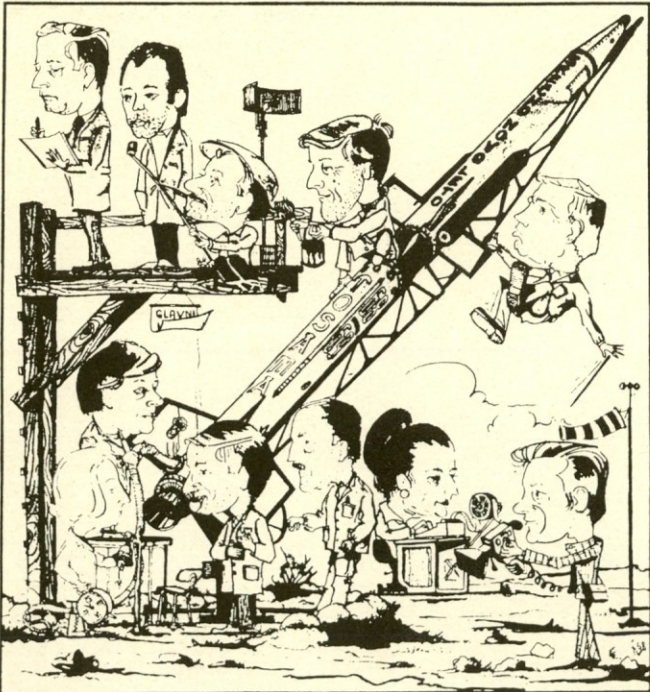

V februarju je bil prvi izlet planinske sekcije. Včlanjenih je bilo 11 članov, v glavnem mladincev. Odšli so na Veliko planino, kjer so se imeli tako lušno, da se je po prihodu domov včlanilo v sekcijo še 5 mladincev. Sekcijo je vodil Marjan Merkužič. Zgornja fotografija je iz enega izmed izletov ljubiteljev gora: v letu 1976 so zavzeli Komno.

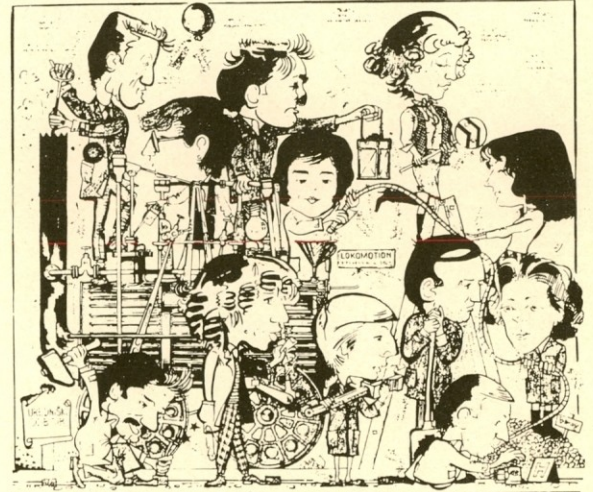
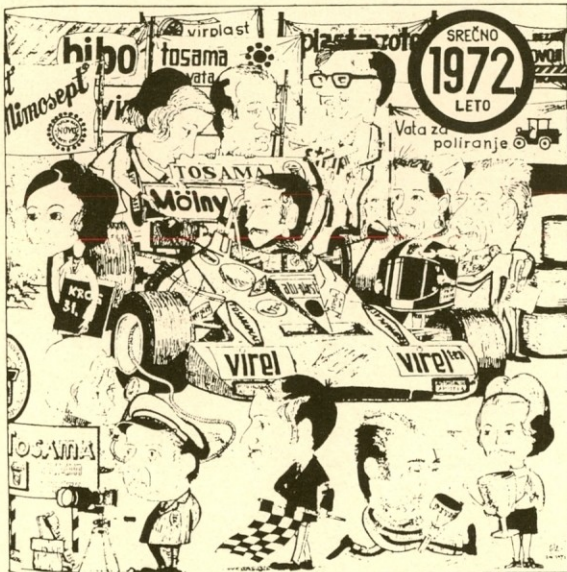
IZ MOJSTRRSKE DELAVNICE

SREČNO NOVO LETO

FELIKSA VODLANA

...SREČNO NOVO LETO '81...

Listamo po TOSAMAH

Od vsega začetka opazimo, da se je pod zabavne članke, napisane v posebnem stilu, podpisovala V. G. – Vida Grlica, danes Vida Vodlan. Tosami je spresledki ostala zvesta vse do danes. Njeno sodelovanje je dajalo časopisu posebno noto – skrbela je, da je med resne teme gospodarjenja, samouprave in tehnoloških novosti vnašala vedrino s kratkimi prispevki, humoreskami, šalami, nasveti za vsakdanjo rabo. Takole gleda Vida na svoje delo pri Tosami.

Z veseljem, tako kot vsako novost v tovarni, sem sprejela prvo številko glasila Tosame. Nisem pa pričakovala, da bo časopis izhajal redno 25 let. Iz delovne prakse so poznana dejstva, da se stvari rade odložijo, pozabijo, pravzaprav so zoprne, če so vezane na mesečni termin. Izhajanje ima že te zahteve. »Saj bom... saj že pišem« so bili odgovori, čas pa je tekkel. Kar presneto vztrajni smo morali biti vsi odgovorni uredniki in nepopustljivi pri dodatnem delu.

» A Tosame še ni?«

O, Tosama je spet!«

Zato so sedaj besede o zakasnitvi in ob izidu časopisa še toliko bolj prijetno sporočilo, da spada Tosama v naš delovni utrip.

Vida kot članica uredništva leta 1968

Takoj v začetku še nisem sodelovala s svojimi prispevki. Že v naslednjem letu pa sem ob neki prigodi vsakdanjega življenja sklenila, da bom to v obliko anekdote zapisala v naš časopis. Uredniku je prispevek prišel ravno prav, saj mu je vedno ostajal kakšen neizpopolnjen prostorček. In za te zadnje strani, sem našla vedno dovolj gradiva v obliki izrekov, nasvetov, domislic, slikovnih križank.

Upam, da so takšne oblike prispevkov tudi pripomogle k popestritvi časopisa, ker bi opis poslovanja in podobnih člančkov, pritegnil premajhen krog sodelavcev, da vzamejo časopis v roke.

Enkrat sem poizkusila imeti članek tudi na prvi strani. Kot član uredniškega odbora sem dobila zadolžitev, da napišem članek o Dnevu žena. Napisala sem ga v nekaj vrsticah, brez velikih fraz in razlag. Urednik, ki si je članek zamišljal obširno za celo stran, mi ga je vrnil, da naj napišem po njegovi zamisli. Ni in ni šlo. Sama sem ugotovila, da najlažje pišem iz delovnega okolja, da povprašam svoje sodelavce o izkušnjah na delovnem mestu, o njihovem preživljanju prostega časa. Mislim, da mi je ravno sodelovanje pri glasilu omogočilo spoznati sodelavce, ne samo za strojem, na sestankih, temveč so me bogatili tudi s svojimi izkušnjami iz različnih področij. Kar pa mi je bilo včasih žal pri tem časopisu je bilo to, da je minilo kakšno aktualno obdobje, ki se ga ni hotel nihče lotiti za objavo. Ko žez leta prebiraš članke za nazaj, so taki članki pokazatelji dogajanj tistega časa.

Če bi se hotelo pred leti narediti intervju ob praznovanju božičnih praznikov, morda prikazati ročno izdelane jaslice na domovih naših sodelavcev, bi bilo to nesmiselno, ker ne bi bilo objavljeno.

Vida še danes rada kaj napiše

Sedaj pa bi bil tak intervju le kot vsebinska sprememba v prihajajočem novoletnem času.

Pa še to sem zapazila pri intervjujih. Kljub vsej modernizaciji, človek ostane isti. Počasi, a vedno bolj in bolj izrazito so se razveljavljali medsebojni delovni odnosi in pripadnost tovarni. Zelo dobro bi bilo to v prihodnjih letih pridobiti nazaj.

Ko sem hodila na pevske vaje je zborovodja dejal: »Od sedaj naprej boste ob poslušanju kateregakoli zbora pomislili tudi na to, koliko vloženega truda je bilo potrebno.« Sodelovanje v uredniškem odboru te postavi iz mesta kritikov, na mesto sodelujočih z željo, da je naš časopis dober in da redno izhaja. Leta pa tako in tako hitro minevajo in neko obdobje sodelovanja mine kot blisk.

Upam, da tudi v prihodnje ne bo zmanjkalo finančnih sredstev in volje za redno izhajanje časopisa Tosama.«

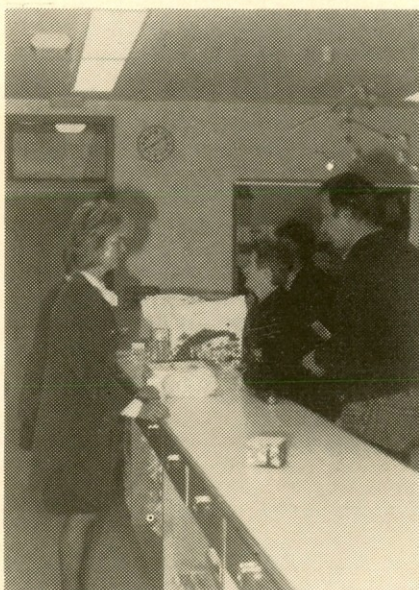
S fanti, ki nam v Krškem že 25 let tiskajo Tosamo, smo se srečevali tudi na športnih poligonih

Odpri smo jo! Tosamina bela štacunica

Milena Burgar iz Mengša je bila v »Tosamini beli štacunici« prvi kupec. Za našo trgovino je izvedela, ko je v soboto

zjutraj prelistala Delo. Pravi, da je vesela te novosti, saj je specializirana trgovina z našimi izdelki dobrodošla zlasti za mamice, seveda pa tudi za druge. Gospa Milena ima dva otroke, mlajši sicer kmalu pleničk ne bo več potreboval, seveda pa se ji bo splačalo v našo trgovino priti tudi po druge izdelke.

Razmišljam o demokraciji V demokraciji niso bistvene volitve, temveč mehanizmi odpoklica

Točno tako pojmovanje demokracije sem imel vedno pred očmi. Ravno pomanjkanje mehanizma odpoklica z vgradnjo »varovalke« že v fazi volitev je v bistvu pokopalo socializem, kot pač pokoplje vsak podoben režim, ne glede na zunanjo barvo oblasti.

Torej je pojmovanje o višku demokracije z ustanovitvijo strank in celo prepričanje, da smo samo zaradi tega že demokratična skupnost negotova trditev. Višek demokracije je namreč ob ustvarjenih mehanizmi in pogojih, da lahko eno stranko kadarkoli zamenja druga stranka na oblasti.

Ustvarjanja takih pogojev se je prva lotila slovenska partija in sprejela izziv tudi zgubiti na volitvah, sprejela tudi izziv praktično celotne Jugoslavije na mučni beograjski nočni seji septembra lani, ob sprejemu dopolnil k slovenski ustavi. To je bilo seveda v prvi vrsti dejanje za ureditev položaja Slovenije v Jugoslaviji, posredno pa je uspeh tedanje »vladajoče partije« dal nov elan demokraciji v celotni Jugoslaviji. Najmanj to pa povezuje k spoštovanju pravil igre tudi sedanje stranke na oblasti, ker bi z nespoštovanjem tega spet zapadli v enoumje, ki ga že poznamo.

Govoril pa bom tudi o tem, da je za pravilno pojmovanje demokratičnosti bistvena civilna družba. Že zdaj se vidi, da stranko ali partijo zastopa v javnosti po pravilu samo prvak stranke ali mogoče njeno ožje vodstvo. Tako je množica strankinih pripadnikov po pravilu izločena od stranke same, oziroma vpliva na politiko svoje stranke. To pa je že vpliv demokratičnosti v svoji negativnosti. Lastna stranka postane zelo slab kolektiv za vodjo stranke (ki je ali ni na oblasti). Tako tudi ni več tiste klasične partije z homogenizirano voljo in z na nek način železno disciplino z grožnjo izobčenja iz stranke zaradi morebitnega nestranskovskega vedenja.

Izražanje politične volje se prenaša iz sfere stranke v sfero volilcev. Volitve same pokažejo identifikacijo s stranko oziroma prej z določeno osebnostjo, ki strankine interese zastopa. Tako postane pomemben človek tako za voljenca kot za volilce. S tem demokracija opraviči svoje ime. V resnični demokraciji, ki se ji reče tudi CIVILNA DRUŽBA (ki je pri nas še ni) se ne bi zgodilo, da poraženec na volitvah (npr. Rupele) dobi funkcijo ministra, celo zelo pomembnega resorja. Za postavljanje ljudi v vlado ni bilo pravilo demokracija, temveč edino merilo pripadnost stranki. Torej se je v tem primeru zgodilo točno to, kar se je (upravičeno) oprekalo edini stranki (čelo na oblasti) v preteklosti.

Taki postopki niso le negacija volilnih obljub, ampak negacija demokracije, ki s tem pokaže, da ji je samo in edino za oblast. Če pa še upoštevamo zanemarljiv vpliv strankinega članstva, ostane samo to, da je posameznik izkoristil »svojo« stranko za svoj osebni pohod na oblast. To je velika senca na demokratičnost t.i. demokratično izbrane oblasti.

Demokratičnost nove oblasti pa se kaže še v nečem, ki vzbuja dvome v dober namen.

Karakteristična je izjava Pirnata, češ, da ima DEMOS premajhno število glasov, da bi lahko stvari uredili po svoje. To trditev je mogoče s perspektive DEMOSA razumeti v odnosu do skupščine. Vlada se mora zavedati, da posreduje tako rešitve, ki so sprejemljive za cel spekter strank (to počnejo celo manjšinske vlade) oziroma za celoten slovenski prostor. To kaže tudi nepripravljenost na koristne kompromise s strankami izven DEMOSA in poskus diskvalifikacije opozicijskih strank kot »motečih elementov«. Tako nazarje stvari močno diši po vzpostavljanju enoumja DEMOSOVH barv, kot da podobnega enoumja še nimamo dovolj.

To razmišljanje utegne doleteti očitek nasprotovanja ali nespoštovanja vladne koalicije v tisti, celo najbolj črni obliki. Toda, če smo (tako vsaj trdimo) demokratični je kritika oblasti opozicije ali kar javnosti tisti korektiv v družbi, ki ga vlada hočeš nočeš mora vzeti v zakup.

Tudi dober namen kritike je že vnaprej označen kot nagajanje, kot to sodi Peterle o vladi v senci s celo ideološkim predznakom, s pridihom nelegalnosti ali kar kriminalnosti, vsaj tako je izzvenela: »da pač ta prihaja iz sence.« Žal pa izhaja iz tiste sence, ki je zmogla demokratičnost in to svojo usmeritev ohranja še naprej.

Žalostno pri vsem tem je, da bo kratko vleklo brez števila ljudi, ki so z vero po pravičnejšem življenju odšli na volišča. Zdaj pa gre ponovno za prikrito revolucijo, kakor se mi čedalje bolj zdi, kajti z odstranjevanjem t.i. ideoloških simbolov (Tito, zvezda) se pravzaprav odstranjujejo simboli zmage nad fašizmom in nacizmom. Zato tudi tolikšno poudarjanje Roga, Teharij in vztrajno obešanje te krvave zgodovine na ramena sedanjih prenoviteljev, ki svojo politiko vodijo mimo (in tudi zaradi) teh dogodkov.

Kolaboracionizem je bil v Evropi zelo hud prekršek in udinjanja okupatorju ne opravičujejo ideološke razlage, veljati mora samo in edino nacionalna in samo v tem smislu razumna narodna sprava. Da se poslej ne bomo več obravnavali kot zmagovalci in kot poraženci, temveč pripadniki naroda, ki so si zaradi različnih vzrokov stali vsak sebi. Da so si v zgodovini stali vsak sebi, to dejstvo s spravo ne jenja.

Vsaka drugačnost od tega mnenja je lahko nadaljevanje razkola ali pa revanšizem. To je samo pomiritev zgodovine zaradi prihodnosti – enih in drugih.

Saj nam gre za prihodnost – mar ne!?

□ Idealist

Mi med seboj Mi med seboj

Mračen dan je, redke dežne kaplje še povečujejo mračnost dneva. Človek je poln slabih misli, samo iskrica je potrebna, pa planejo na dan.

Tudi meni se je zgodilo nekaj, kar bi sicer rad pozabil, vendar... Zgodilo se je v Tosami, v času malice. Ko sem prišel k pultu, sem pogledal po mamljivih porcijah na policah in – ne boste verjeli – izbral največji kos mesa, ki je bil tedaj na razpolago. Bi vi ravnali drugače?

Takega mnenja pa ni bil delilec hrane, tudi kuhar mu rečejo, pa me je od zgoraj vprašal: »Mar nisi ti prinesel zdravniškega spričevala, da ne smeš jesti svinjskega, zdaj pa si vzel največji kos?!«

Ne glede na njegovo opazko, sem pladenj s hrano odnesel k mizi, kjer naj bi poужil plačani obrok, pa sem ga po pomenljivih pogledih sodelavcev jezno odnesel nazaj rekoč: »Tu imaš mojo mali-

co, pa si jo vtakni nekam!« Jezen in lačen sem odšel iz jedilnice. Mar moram res požreti vse, kar nisem plačal?

O tem, kako si nekateri lahko privoščijo skoraj vse, drugi pa morajo biti zadovoljni z vsem, tokrat ne bi rad pisal. Žal pa je odnos nekaterih delavcev tak, da človek ne more večno ostati miren in tiho. Razlika v ceni malice za domačega delavca proti ceni obroka za tujega je milo rečeno absurdna. Neki čuvarji vhodnih vrat v tovarni si lahko omislijo malic po številu in kvaliteti, delavke in delavci pa naj vzamejo tisto, kar jim je ponujeno. Ne zanikam, da slabo organizacijo v razdeljevanju hrane mnogi izkoriščajo. Rekel bi da ponujena prilika dela tatu. Kdo je temu kriv? Vsi to vemo, vendar dokler tako stanje ne prizadene nas samih, smo tiho. Taki smo pač.

Sam sem sklenil, da bom jedel tisto, kar si bom prinesel od doma. Na svojo izbiro se vsaj jezil ne bom, pa še kregal se ne bom z nikomer. Zanima me pa, kaj bo z našo kuhinjo, če bo takih kujuinov še več???

Pa brez zamere! Tone Stare

Poročilo o gibanju osebnih dohodkov v mesecu avgustu 1990

Poročilo o gibanju osebnega dohodka v podjetju TOSAMA, vsebuje podatke po oddelkih, sektorjih in za celotno podjetje.

Podatki vsebujejo osebne dohodke za polni delovni čas in osebne dohodke pripravnikov.

Povprečni, najnižji in najvišji osebni dohodek je povzet po metodologiji obrazca RAD-1.

Najnižji osebni dohodek je bil dosežen v oddelku sanitetne konfekcije na delih in nalogah ocenjenih s 3. kategorijo in z dosegom delovnih rezultatov 100 % ter faktorjem delovne dobe 2 %. Albina Kosmač

POROČILO O GIBANJU OD V DO TOSAMA ZA MESEC AVGUST

Štev. poročila 8/90

RAZREDI V OO din	PROIZVODNI SEKTOR										VOD. PS	TRS	SKS	ERS	SON	KS	VOD. DO	DO TOSAMA
	FR	TŠT	BE	VO	PIOH	TO	MI	SK	OK	FMS								
← 33				1				12									14	
33 - 36	1				11	4	15	13	4			1	1			1	51	
36 - 40	3	3		1	22	17	46	35	16	8			3				154	
40 - 44	3	15	2	1	7	11	28	15	24	27		1	10	2	1	23	170	
44 - 48	5	19	2	3	4	6	6	4	5	11		2	3	1	1	14	87	
48 - 52	3	4	4	5	4	3	4	4	1	5	1	8		3		8	5	62
52 - 56	1		2	1	2		1	1				5	1	2		3	5	24
56 - 60	2	5	6	4	1	4	3	2				12	3	3	1	7	2	55
60 - 64	2	2	2	3	1	2	3	1	2	3		11	3	6		7	1	49
64 - 68		4	2	1	3		1					3	2	2		6		27
68 - 72		2	1									2	8	3	1	9		26
72 - 76	1		3					2			1	1	4	1	1	3	1	18
76 - 80			1									2	1	2	3	3		15
80 - 84	1			1	1							2	1	2	1	2	1	13
84 - 88				1		1			1			1	4		1	3		12
88 - 92			1				1						1			1	1	5
92 - 96												2			3			5
96 - 100												1	1					2
100 - 104															1			1
104 - 108																		/
108 - 112															1	1		2
112 →												2	1	1	1		1	6
SKUPAJ	22	54	26	22	55	45	109	90	57	58	10	66	36	28	8	93	19	798

POVPREČNI OD 4.842,60

NAJNIŽJI OD 2.882,30

NAJVIŠJI OD 13.512,50

Osnove in merila pri določanju stroškov, ki jih imajo delavci v zvezi z delom

Osnove v mesecu oktobru

Nagrade mentorjem in inštruktorjem

629,50 din/182 ur

Delo v deljenem delovnem času s

– prekinitvijo nad 2 uri
839,40 din/182 ur

Dnevnice za službena potovanja v državi

– cela dnevnic 303,80 din
– polovična dnevnic 154,90 din
– znižana dnevnic 112,40 din

Kilometrini z osebnimi vozili

3,40 din/km

Stroški za prevoz na delo

– oddaljenost do 4 km
10,00 din/dan
– oddaljenost od 4 km do 8 km
14,00 din/dan
– oddaljenost od 8 km do 12 km
18,00 din/dan
– oddaljenost od 12 km do 16 km
22,00 din/dan
– oddaljenost nad 16 km
24,00 din/dan

Odpravnine nad 20 let delovne dobe 15.738,00 din

Osnove za izračun deleža delovne učinkovitosti šoferjev in spremljevalcev

– prevožen kilometer
0,36 din
– tekoči kilometer
0,23 din
– spremljevalec tovora
0,15 din

Albina Kosmač

(Ukradeno z RGL)
**Za vsakim
 uspešnim moškim
 stoji
 – presenečena tašča**

- Gospoda pride od gospodar. Vse bolj se mi dozdeva, da bi se morali nago-varjati s hlap – (ci).
- Okrajšava za gospo je goš. Včasih je to tudi res.
- V sanitetni konfekciji so našli miško. V mikalnici pa Miša.
- Opozorili so me, da preveč »šimfam« oblast. Ampak opozorili so me tisti, ki so mi ploskali ob »šimfanju« prejšnje oblasti.
- Tudi prva Jugoslavija je bila ustanovljena v Zagrebu, Srbi so se samo priključili – v tretje gre rado!
- Marxova teza o odmiranju države drži. Vse socialistične države odmirajo!
- Odločil sem se! Izpeljal bom referendum in glasoval za popolno avtonomijo. Soproga pa pravi, da pride v poštev samo ločitev – še prej pa »nudelvalar« (Vzporednica z Jugoslavijo je naključna!)
- Bratomorna vojna ni več mogoča – nismo več bratje.
 (Miroslav Ilič-Minimax)
- Beograjčani niso dobili olimpiade. Bodo krivi severozahod ali Albanci?

Gospod Podgradiški, ko še ni bil gospod

- Srbski zunanji minister spet stresa »PRLJA-ve prič« o človekovih pravicah.
 - Slovenski zunanji minister javlja, da bo v tem mesecu pet minut doma.
 - Peterle in Havel sta ugotovila, da imamo podobno zgodovino. Verjamem, zlasti leto 1968.
 - HočeWAR, pa ne samo z Janšo.
 - Klubu upokojencev je treba obvezno dati novo ime – Cvetje v jeseni – tako so »fejst«.
 - V Srbiji ne more biti desnica na vladi – v desni imajo pendrek.
 - Peterle je tudi pilot – da bi bil bližje...!
- Gospod Podgradiški

Trgatev

Prvič sem bila na trgatvi v Međimurju. Poznavalci trgatve so dejali: »To moraš doživeti. Pa da je še lep sončen dan, ni lepšega.«

In bilo je tako. Že zgodaj zjutraj, ko smo se napolili v gorice, je bilo nebo brez oblčka, sonce je obsijalo brajde vse na okoliških gričih. Domači so pohiteli še z zadnjimi pripravami za bratev in obilen zajtrk, mene pa je samo od sebe zaneslo na obhod med trte, ki so se šibile pod težo grozdja. Utrgam grozd, pa še enega. Kasneje višje na griču, ko je bila druga sorta, ga spet poizkusim. Nič se ni poznalo kot doma iz vrečke, ko takoj skopni, pa še tako slasten ni. Zasllišim, da kličejo k zajtrku. Za mizo se nas je zbralo več kot trideset obiralcev vseh starosti. Domačini hodijo pomagat drug drugemu, pa tudi otroci, ki so na študiju, radi pridejo v času trgatve domov pomagat in se navžit sproščeno, ki je tukaj na trgatvi. Gremo v hrib, vsak s svojo posodo. Upam, da bom zmogla, si rečem in me je kar malo strah. Kaj pa vem, koliko kondicije imajo vsi ti obiralci. Za svojo hrbenico pa tudi ne vem zagotovo, če se ne bo ravno danes spomnila, da zataji. Pričnemo. Iz ene strani, iz druge moja obiralka jemljeva v roke grozd za grozdom, ga reževa previdno, kajti vsaka jagoda, ki pade na tla, se mora pobrati. Posoda se polni, zato med delom utegneva kakšno prav slastno jagodo spet vtakniti v usta. Pa se zasliši glas: »Puta, puta«. Najprej sem mislila da je puta (kokoš) zašla v vinograd. Potem pa sem videla, da nosač brente zahteva nabirek, da ga odnese v stiskalnico. Ob vsakem odhodu navzdol, si je vrezal v palico število brent, ki jih je že znesel v prešo. Po teh zarezah se bo na koncu trgatve videlo, če je bila letina obilna.

Vse pogosteje so nosači nosili brente navzdol in vse pogosteje se je slišal vrisk iz bližnjega in oddaljenega vinograda.

Klepet, smeh, pesem je spravila vse nabiralce in brentače v dobro voljo. Pri meni se ustavi gostitelj. Ponudi kozarec pijače in povpraša za počutje. Pokažem mu suhe nedozorele grozde. Pove, da je to bolezen, ki napade posamezna mesta ob veliki suši. In letos je bila taka suša, da jih je vse skrbelo, da sploh ne bo dozorelo grozdje. Vse to grozdje je potrebno izločiti, ker lahko pokvari okus ostali dobri sorti. Sredi popoldneva je

bilo delo trgatve končano. Toda še ne vse ostalo delo, ki je čakalo moške v vinskem hramu. Ko sem pogledala v stiskalnico, mi je bilo kar hudo za lepimi jagodami, ki so se spreminjale v luščine, a tako niso mislili ostali, ki so z zadovoljstvom gledali curek mošta, ki se je pretakal v sode. Po obilnem kosilu smo obiskali še sorodnike v bližnjih zidanih. Povsod smeh, petje, dobra volja in dobrote na mizi. Prišel je čas odhoda. Ob slovesu pa vabilo, da se drugo leto spet vidimo na trgatvi, poleg jesenskega sonca, tudi toplo pogreje.

□ Vida Vodlan

ZAHVALE

Sindikalni organizaciji Tosama se iskreno zahvaljujem za obisk, cvetje in pozornost v času moje odsotnosti.

Ivanka Pele

Ob prerani in boleči izgubi ljubelega moža in očeta Pavovec Franceta se iskreno zahvaljujema sindikalni organizaciji za denarno pomoč. Predvsem pa bi se rada zahvalila sodelavkam in sodelavcem iz oddelka PMS za denarno pomoč in podarjeno cvetje ter tolažilne besede.

Hvala pa vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti v prerani grob.

Žaljujoča žena Olga in sin Simon

Pomladi vse vzcveti in umre v zimi. Tako od rojstva vse živi in dela, dokler se ne napolni naša čaša in najdeš mir v zemlji globini.

(Kunej)

Ob prezgodnji izgubi našega dragega Matevža, moža in očeta se vsem, ki ste ga spremili v njegov tihi dom, mu darovali cvetje in nam lajšali bolečino, iskreno zahvaljujemo.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat, hvala.

Olga, Dušan, Bogdan

Matevžu v slovo

*Utihnil je tvoj glas
obstalo je tvoje srce
ostali so sledovi pridnih rok
in kruto spoznanje,
da se ne vrneš več...*

Sodelavci

Tako. Za mano je najdaljše, čeprav se mi zdi zelo kratko, a najlepše obdobje mojega življenja, ki sem ga srečen in vesel preživel med vami, mojim sodelavci.

Vem, da so besede samo besede, ki nikoli ne povedo vsega, kar čuti srce. A kljub temu se želim zahvaliti vsem delavcem Tosame, ki so mi kakorkoli izrekli besedo vzpodbude ob slovesu iz kolektiva.

Še posebno pa se zahvaljujem sodelavcem za res izjemno darilo, ki me bo, upam, spremljalo še dolgo in me spominjalo na lepe trenutke, ki smo jih preživeli skupaj.

Zahvala tudi vodstvu Tosame za razumevanje in knjižno darilo. Vsem skupaj želim čim boljše počutje v kolektivu in veliko delovnih uspehov ter še enkrat prisrčna hvala!

Avgust Potočnik

Iskrena hvala sindikalni organizaciji podjetja za njihove obiske na domu in denarno pomoč v času moje bolezni.

Joži Pernuš

Klubu upokojencev in vodstvu TOSAME in vsem, ki so poskrbeli, da je bilo srečanje prijetno.

Najlepša hvala. Lušno je bilo.

R. J.

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem iz sanitetne konfekcije za dragocena darila, ki mi bodo v trajen spomin.

Prav tako tudi DO TOSAMA za knjižno darilo, vsem skupaj pa želim še veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja.

Danica Gregorin

Kadrovske zadeve

Rojstni dan v mesecu oktobru praznujejo:

Pripravljalnica

Kovačič Branka, Zupan Rafael.

Tkalnica širokih tkanin

Dolinšek Zdenka, Golob Marija, Kos Janez, Marolt Magda, Vidovič Sonja, Zemljarič Rezka.

Tkalnica ovojev

Planinc Marija, Praznik Terezija, Stele Frančiška, Vodlan Sonja.

PIOH

Cerar Janja, Erbežnik Nada, Jagodic Sabina, Sedeljšak Marija, Zule Bojan, Černohorski Jela.

Sanitetna konfekcija

Demšar terezija, Guberinič Darinka, Javornik Martina, Jenko Metka, Kreč Mihaela, Marič Cveta, Volkar Marija, Žavbi Justina.

Mikalnica

Banko Vida, Dacar Dragica, Jeretina Betka, Kosec Marija, Kveder Adriana, Mavsar Marija, Pervinšek Stanislav, Pivec Janez, Pučko Tatjana, Svetlin Vinko, Urankar Ivanka, Čevka Matjaž.

Oddelek medicinskih sredstev

Batič Ivanka, Breznik Mihaela, Budnar Danijel, Kodba Fani, Ravnikar Ivanka, Tepež Boris, Urankar Nataša.

Belilnica

Berdajs Franc, Kosar Štefan, Kosmač Pavle, Urankar Pavle.

Otroška konfekcija

Hiti Milena, Kovačič Jožefa, Kosmač Marta, Mlakar Marija.

Vodstvo podjetja

Berlec Vladka,

Služba kakovosti

Presekarija Marija, Novak Lidija.

Komercialni sektor

Pervinšek Marjan, Zalokar Vinko, Jerin Franc, Kovič Ivan, Novak Miran, Žargi Miloš, Strehar Karol, Dernulovec Urška, Prstec Stjepan.

ERS

Dolgan Marija, Kubelj Andreja.

TRS

Domitrovič Vanda, Klopčič Stane, Kern Stane, Kušar Franc, Bergant Andrej, Prelesnik Polona.

Prišli v podjetje:

– Skubi Tomaž SK – Bizilj Franci SK – Kovačič Mirko PIOH – Kavčič Vesna TO – Kovač Gregor B – Koprivnikar Polona SK – Gregorin Barbara SK – Cvjetinovič Nataša SK – Pervinšek Nataša SK – Kovič Janko PIOH – Urbanija Marija SK – Simčič Alenka SK – Uran-

kar Helena SK – Rems Renata SK – Peterka Aleksander TO – Svetlin Vinko TO – Kaplja Janja TO – Stupica Marija TO – Peterka Simona TO – Prašnikar Irena TO – Limoni Tanja SK – Košak Doroteja SK.

Rodili so se:

Omahna Janezu – hči
Majdič Olgi – sin
Bonšek Mileni – sin
Košak Tini – sin

V septembru smo podelili jubilejne in druge nagrade, srečali so se tudi upokojeanci. O tem vas bomo obširno poučili v naslednji številki

NAGRADE

Tale naša pesmica vam je pa dala misliti. Rešitev smo prejeli kar precej, vendar popolnoma pravih samo tri. Pesmica je namreč iz leta 1952, na prehodu v leto 1953. Seveda so med reševalci najbolj točni bili upokojeanci in ker je september njihov mesec, je kar prav, da današnje nagrade gredo njim.

1. nagrada: Pavla Urbanija
2. nagrada: Pepi Klopčič
3. nagrada: Ivanka Rihter

Čestitamo!

Uredniški odbor Tosame:
Vladka Berlec, Majda Štampihar,
Jože Podpeskar, dipl. ing.,
Nada Korošec, Danica Avbelj,
Marjana Lubinič, dipl. iur.,
glavni urednik.

Glasilno podjetje TOSAMA
Vir, Šaranovičeva 35.

Izhaja enkrat mesečno v 1500 izvodih.

Tisk: »VIDEM«, OE Papirkonfekcija Krško.

Ko brez miru okrog divjam, prijet'ljivi vprašajo me

KAM?

Ne vem še, bom pa se odločil za Avstrijo ali Italijo!

KMALU:

Sindikalni izleti Tosamovcev

Informacije pri sindikalnih zaupnikih

